

CZESŁAW KRÓL

1. Dane osobiste:

Plutonowy Czesław Król, podoficer zawodowy Korpusu Ochrony Pogranicza, ur. w 1902 r., żonaty.

2. Sposób dostania się do Rosji:

Na rozkaz płk. Świątkowskiego, dowódcy KOP „Głębokie”, wraz z pułkiem 21 września 1939 roku przekroczyłem granicę polsko-łotewską w m. Zemgale. Władze łotewskie rozbroiły nas i internowały. 28 sierpnia 1940, po zajęciu Łotwy, władze sowieckieabrały nas i wywiozły do smoleńskiej obłasti, juchnowski rejon. Tam trzymano nas w stajniach i zaraz przystąpiono do badania.

3. Metody badania i torturowania w okresie śledztwa:

Byłem badany przez władze NKWD sprawujące swoje czynności w Juchnowie, stosujące następujące metody:

- a) wezwania do wskazania prawdy, co zmniejszy „winę”, a nawet spowoduje całkowite uwolnienie;
- b) przesłuchiwanie w nocy, budząc ze snu i trzymając na przesłuchaniu po kilka godzin; podczas przesłuchania należało cały czas stać, a silne światło elektryczne (około 300 świec [watów]) powodowało szybkie zmęczenie;
- c) bicie po twarzy pięściami, w ten sposób wybito mi dwa zęby.

4. Wyrokowanie zaoczne, sposób ogłaszania wyroku:

Aktu oskarżenia mi nie doręczano, rozprawy nie przeprowadzono, lecz wydano orzeczenie karne zaoczne, mocą którego zostałem skazany na osiem lat ciężkich robót za to, że służyłem w armii polskiej. Odpisu orzeczenia karnego nie doręczono mi, jak również nie dano wglądu w zebrany materiał „obciążający”.

5. Życie w przymusowych obozach pracy:

- a) Miejsce i teren. Juchnowo, Murmańsk, Półwysep Kolski, Archangielsk i Suzdal. Tundra, miejscami (zależnie od miejsca) pustynia kamienna (Półwysep Kolski), wszędzie jednak miliardy komarów i żłośliwie kąsających muszek.
- b) Warunki mieszkaniowe. W Juchnowie w stajni, a w pozostałych miejscowościach bez budynku. Spanie na ziemi, pościelą był zebrany wrzos, okryciem – własna odzież.
- c) Odżywianie. W Juchnowie – 700 gramów chleba i dwa razy zupa w ilości $\frac{3}{4}$ litra. Zupa była z kaszy bądź ziemniaków, gotowana na rybie. Na Półwyspie Kolskim – 200 gramów chleba i również dwa razy zupa z razowej mąki bądź otrąb.
- d) Warunki pracy. Praca przy budowie drogi w terenie skalistym (Półwysep Kolski) lub gliniastym (Juchnowo), bez wypoczynku (dni wolnych od zajęć) i bez względu na deszcz, słońce, śnieżyce lub mróz.
- e) Normy pracy. Norm ustalonych nie było.
- f) Czas pracy. W Juchnowie 8 godzin, na Półwyspie Kolskim 12 godzin na dobę.
- g) Warunki odzieżowe. Otrzymałem: jedną zmianę bielizny, kurtkę watowaną, watowane spodnie i watowaną czapkę z osłoną na uszy. Z obuwia nie otrzymałem nic.
- h) Warunki higieniczne i sanitarne. Pomoc lekarska składała się z dobrych fachowców, obywateli polskich, lecz lekarz nie posiadał dostatecznej ilości środków leczniczych, zapobiegawczych czy też dezynfekujących. Brak kąpieli powodował brud i wielkie zawsznienie.
- i) Rozrywki i życie kulturalne. Żadne.
- j) Łączność z krajem. Nie miałem żadnej, bowiem rodzina była wywieziona.
- k) Wynagrodzenie. Żadne.
- l) Stosunek władz nadzorujących do Polaków był bardzo zły i w ogóle odnoszenie się do nas było wrogie.
- m) Śmiertelność w obozie. Niewielka początkowo, później jednak duża, a największa po uwolnieniu nas.
- n) Propaganda komunistyczna. Co drugi dzień wyświetlano film o treści propagandowo-komunistycznej oraz trzy razy w tygodniu mityngi, na których zestawiano siłę ZSRR z „bezsilnością” państwa polskiego, przedstawiano słuchaczom „dręczenie”

mniejszości narodowych przez władze polskie, uwydatniano „niesprawiedliwość” rządu polskiego w stosunku do Ukraińców, Białorusinów i Żydów oraz wiele innych tematów. Udowodniano, że Polski już nie będzie nigdy, a nadto krytykowano był rząd Rzeczypospolitej. Dla przykładu przytoczę, że wydawano broszurę, w której przedstawiano, jak gen. Sikorski pozostawił buty i szablę w Warszawie, rękawiczki i czapkę we Francji, ucieka dalej jakimś gościńcem, ponad którym był napis „A teraz dokąd?”. Albo druga broszura ilustrowana: Churchill w otoczeniu sztabu i generałów na trybunie, obok nich wojsko angielskie, bite i przebijane bagnetami sowieckiego żołdactwa.